

Anvisningar till

Ansökan om specialistkompetens för läkare med
legitimation efter 1 juli 2006 (SOSFS 2008:17)

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Innehåll

Allmänt.....	4
Socialstyrelsens handläggning	4
Specialiseringstjänstgöring.....	5
Tillgodoräknande av kompetens	5
Så fyller du i ansökan	7
ANSÖKAN om specialistkompetens.....	7
INTYG om uppnådd kompetens enligt målbeskrivning för specialiseringstjänstgöring.	9
INTYG över godkända lärandemoment i enlighet med målbeskrivningen avseende klinisk tjänstgöring.	9
INTYG över godkända lärandemoment i enlighet med målbeskrivningen avseende auskultation.....	10
INTYG över godkända lärandemoment i enlighet med målbeskrivningen avseende kurs.	10
INTYG över godkända lärandemoment i enlighet med målbeskrivningen avseende skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.	10
INTYG över godkända lärandemoment i enlighet med målbeskrivningen avseende kvalitets- och utvecklingsarbete.....	11
Ansvariga personer enligt föreskriften	12
Frågor	13

Allmänt

Dessa anvisningar gäller bevis om specialistkompetens för sökande som fullgjort sin ST i Sverige. Detta material bör läsas parallellt med föreskriften SOSFS 2008:17.

Ansökan skickas till:

Socialstyrelsen
Avdelningen för regler och tillstånd
Behörighet 1
106 30 Stockholm

Observera att ansökan inte ska skickas in med e-post.

Ansökningsavgiften är 2300 kr och betalas in på bankgirokonto 790-3750. I meddelanderutan fyller du i personnummer (ÅÅÅMMDDXXXX) så att betalningen kan registreras. Specialistkompetensbeviset gäller från samma datum som Socialstyrelsen fattar beslut om att bevilja din ansökan. Socialstyrelsen kommer främst kontakta den sökande via e-post och telefon. Det är därför viktigt att du noggrant anger dina kontaktuppgifter i ansökningsblanketten.

Socialstyrelsens handläggning

Efter en första granskning av din ansökan kan Socialstyrelsen komma att begära kompletteringar av dig. I samband med att du får en begäran om komplettering får du också kontaktuppgifter till din utredare på Socialstyrelsen. Det är av stor vikt att du skickar in begärda kompletteringar till myndigheten senast det datum som har angivits. Om du av någon anledning inte kan det, måste du kontakta utredaren och begära att få svara senare. Finns det särskilda skäl kan du få förlängd svarstid.

Handläggningstiden för en komplett ansökan beräknas till en till tre månader. Du kan själv påverka handläggningstiden i viss utsträckning genom att se till att ansökan är komplett från början och genom att svara snabbt på eventuell begäran om komplettering.

När Socialstyrelsen har fått in alla uppgifter och medicinskt sakkunnig alternativt extern bedömare har inkommit med utlåtande utan att komplettering efterfrågas, görs en samlad bedömning av din ansökan och beslut fattas. Beslutet skickas med brevpost till den adress du angivit i ansökan. Efterfrågas komplettering ska begärd information alltid intygas av ansvarig person. Kompletteringar skickas till samma adress som du skickade ansökan till.

Specialiseringstjänstgöring

Den legitimerade läkare som vill uppnå specialistkompetens ska genomgå vidareutbildning genom tjänstgöring som läkare under handledning och genom deltagande i kompletterande utbildning (specialiseringstjänstgöring).

Är den sökande inte specialist sedan tidigare ska specialiseringstjänstgöringen motsvara heltid under minst fem år. Om specialiseringstjänstgöringen fullgörs på deltid, ska tjänstgöringstiden förlängas så att den sammanlagda tiden motsvarar heltid under minst fem år.

Socialstyrelsen tar inte ställning i frågor om upplägg av specialiserings-tjänstgöringen utan gör sin bedömning först när en komplett ansökan inkommit till myndigheten. Enligt SOSFS 2008:17 är det verksamhetschefen som ska ansvara för att ett individuellt utbildningsprogram i enlighet med målbeskrivningens krav upprätthålls och fastställs i samråd med handledaren och ST-läkaren.

Tillgodoräknande av kompetens

Den sökande som är specialist sedan tidigare kan tillgodoräkna sig utbildningsaktiviteter från tidigare ST vilket i praktiken kan korta ned den andra specialiseringstjänstgöringen. Det är i första hand upp till huvudansvarig handledare och verksamhetschef att i varje enskilt fall bedöma vad den enskilda ST-läkaren kan tillgodoräkna sig. Vid ansökan måste samtliga krav i den nya målbeskrivningen vara uppfyllda. Detta gäller även för den som har påbörjat en specialiseringstjänstgöring enligt äldre föreskrift men som vill ansöka om bevis om specialistkompetens enligt SOSFS 2008:17.

Från den 1 september 2016 gäller en ny bestämmelse för tillgodoräknande av ST. Den innebär att om du som läkare med specialistkompetens vill få specialistkompetens i ytterligare en bas-, gren- eller tilläggsspecialitet, finns nu ett maxtak för hur mycket av din tidigare specialiseringstjänstgöring du kan få tillgodoräkna dig. Konkret betyder det att ST nr 2, 3 eller 4 alltid blir minst 2,5 år. En förutsättning för att få tillgodoräkna sig tidigare genomförd ST är att samtliga kompetenskrav i målbeskrivningen är uppfyllda.

Om ST-läkaren inte har prövats utifrån 2008 års regelverk ska den huvudansvariga handledaren specificera vad den sökande kan tillgodoräkna sig från sin tidigare specialiseringstjänstgöring. Detta redovisar den huvudansvariga handledaren på Socialstyrelsens intyg för den lärandemetod som det gäller.

Den huvudansvariga handledaren ska skriva på intyget och ange vilket eller vilka delmål i den nya målbeskrivningen som utbildningsaktiviteten avser. I och med detta överförs informationen i tidigare intyg till de intyg som hör till SOSFS 2008:17. De gamla intygen behöver inte skickas med ansökan.

Om ST-läkaren tidigare har bevis om specialistkompetens enligt 2008 års regelverk så behöver han eller hon inte redovisa delmålen från de gemensamma delmålen. Men det finns undantag. Om innehållet i delmålen är detsamma, men uppföljningskraven skiljer sig mellan de olika specialiteterna, behöver ST-läkaren genomföra den lärandemetod som saknas för det aktuella delmålet och bifoga Socialstyrelsens intyg för denna lärandemetod.

Det kan till exempel vara om det inte fanns krav på kurs för ett delmål i den första specialitet, men det finns sådana krav i den andra specialiteten.

Tjänstgöring utomlands kan tillgodoräknas i den svenska specialiserings-tjänstgöringen om den:

- har ingått som en del av ett individuellt utbildningsprogram, har genomförts under handledning,
- kan styrkas med ett intyg innehållande en kort beskrivning av den verksamhet som bedrivs på inrättningen skrivet av inrättningens verksamhetschef eller motsvarande,
- uppfyller planerad delmålskompetens i målbeskrivningen enligt den verksamhetschef som ska intyga att målbeskrivningens krav är uppfyllda

Utländsk tjänstgöring innefattar all tjänstgöring under handledning som genomförs i ett land utanför Sverige efter det datum då man fått behörighet att utöva läkaryrket i tjänstgöringslandet.

Meriter från forskarutbildning kan tillgodoräknas i specialiseringstjänstgöringen. Har den sökande en svensk doktorexamen kan man tillgodoräkna 6 månader av tiden för sin ST under förutsättning att kraven i målbeskrivningen är uppfyllda. Detta gäller även för en utländsk doktorexamen som ett svenskt universitet eller högskola eller, i förekommande fall, Universitets- och högskolerådet (tidigare Högskoleverket) bedömt motsvarar en svensk doktorexamen.

Så fyller du i ansökan

En ansökan enligt SOSFS 2008:17 ska alltid göras på de SOSFS-intyg som tillhör den författningen. Följande ansöknings- och intygsblanketter hittar du på Socialstyrelsens webbplats.

I målbeskrivningen för din specialitet framgår vilka intyg du behöver redovisa. Av målbeskrivningens ruta för uppföljning framgår ifall en viss metod för lärande gällande ett visst delmål ska redovisas i ansökan. Är uppföljningsrutan ifylld betyder det att intyg ska bifogas ansökan för att redovisa den lärandemetoden.

Observera att Socialstyrelsens intyg ska skickas in i original. Andra intyg som du bifogar till ansökan ska skickas in som vidimerade kopior, t ex utländska diplom. Att kopian är vidimerad innebär att en annan person än du själv, till exempel en vän eller släkting, intygar att kopian överensstämmer med originalet. Personen ska direkt på kopian skriva sin namnunderskrift, ett namnförtydligande samt adress eller telefonnummer.

Alla dokument på andra språk än svenska, danska och norska ska översättas från originalspråket till svenska eller engelska. Kammarkollegiet har ett register över auktoriserade översättare. Socialstyrelsen godkänner inte översättningar av tolkar.

ANSÖKAN om specialistkompetens

Här anger du vilken specialitet ansökan gäller, personuppgifter, kontaktuppgifter, tjänsteställe, datum för läkarexamen samt datum för läkarlegitimation i Sverige. Här fyller du även i om du tidigare fått svensk eller utländsk specialistkompetens.

I tjänsteförteckningen är det viktigt att tjänstgöringstiden för din ST tydligt framgår. Semester och jourkompensationer får tillgodoräknas i tjänstgöringen. Föräldraledighet får inte tillgodoräknas.

Om du vill tillgodoräkna dig tid från tidigare specialiseringstjänstgöring ska det framgå av tjänsteförteckningen. I ansökan anger du både den specialiseringstjänstgöring som du vill tillgodoräkna dig och den tjänstgöring som genomförts under den nuvarande specialiseringstjänstgöringen. Det ska framgå tydligt att din ST har bestått av minst 7,5 års klinisk tjänstgöring som läkare under handledning. Detta redovisas i tjänsteförteckningen. Se exempel nedan.

Om du vill tillgodoräkna dig tid från tidigare tjänstgöring ska det framgå av tjänsteförteckningen. I ansökan anger du både den tjänstgöring som du vill tillgodoräkna dig och den tjänstgöring som genomförts under den nuvarande specialiseringstjänstgöringen. Det ska framgå tydligt att din ST har bestått av minst 60 månaders klinisk tjänstgöring som läkare under handledning.

Förteckning över bifogade intyg fylls i om man vill förtydliga ansökan genom numrering av bilagorna.

INTYG om uppnådd kompetens enligt målbeskrivning för specialiseringstjänstgöring.

Fyll i avsedd specialitet och sökandes namn och personnummer.

Den ansvariga handledaren och verksamhetschefen ska skriva under intyget. Både handledaren och verksamhetschefen ska vara specialistkompetent inom avsedd specialitet. Om verksamhetschefen inte är specialist inom avsedd specialitet ska han eller hon delegera till en person som har specialistkompetens i avsedd specialitet men det kan inte delegeras till den ansvariga handledaren. Vid sådan delegering ska intyget skrivas på av tre personer: verksamhetschefen, den verksamhetschefen delegerat till samt den ansvariga handledaren.

INTYG över godkända lärandemoment i enlighet med målbeskrivningen avseende klinisk tjänstgöring.

All tjänstgöring som du vill tillgodoräkna dig för delmålsuppfyllnad ska redovisas på Socialstyrelsens intyg för lärandemetoden klinisk tjänstgöring.

Fyll i avsedd specialitet, tjänstgöringsplats och tjänstgöringstid. Framgår det inte av tjänstgöringsplatsens namn är det bra att i den större rutan beskriva placeringens innehåll. Ansvarig handledare för aktuell tjänstgöring fyller i vilket eller vilka delmål eller del av delmål i målbeskrivningen som intyget avser och skriver under intyget. Handledaren för den aktuella tjänstgöringen ska ha relevant specialistkompetens och ska ha gått handledarutbildning.

För lärandemetoden klinisk tjänstgöring krävs att ett delmål uppfyllts till sin helhet. Det betyder att ett delmål som redovisas som del av delmål måste intygas genom minst två tjänstgöringar.

Utländsk tjänstgöring ska redovisas både på Socialstyrelsens tjänstgöringsintyg samt på ett intyg från verksamhetschefen eller motsvarande i tjänstgöringslandet. Din svenska handledare ska då skriva på Socialstyrelsens intyg samt ange vilket eller vilka delmål i målbeskrivningen som tjänstgöringen avser. Till Socialstyrelsens tjänstgöringsintyg ska du bifoga en vidimerad kopia av det intyg eller diplom som du fick från den utländska tjänstgöringen. Intyget ska innehålla en beskrivning av tjänstgöringens innehåll och omfattning och det ska av intyget framgå att tjänstgöringen har skett under handledning.

INTYG över godkända lärandemoment i enlighet med målbeskrivningen avseende auskultation.

Fyll i avsedd specialitet, tjänstgöringsplats och tjänstgöringstid. Ansvarig handledare för aktuell auskultation fyller i vilka delmål eller del av delmål i målbeskrivningen som intyget avser. Observera att lärandemetoden auskultation endast kan tillgodoräknas i avsett delmål när uppföljningsrutan är ifylld för auskultation.

INTYG över godkända lärandemoment i enlighet med målbeskrivningen avseende kurs.

Alla kurser som du vill tillgodoräkna dig i din specialiseringstjänstgöring ska redovisas på Socialstyrelsens intyg om för lärandemetoden kurs.

Fyll i avsedd specialitet, kursens namn, datum sökande gick kursen och kort beskrivning av kursens innehåll. Kursledaren fyller i vilket eller vilka delmål eller del av delmål i målbeskrivningen som intyget avser och skriver under intyget. När det inte är möjligt att få kursledarens signatur ska huvudhandledaren skriva på kursintyget.

Om du som ST-läkare har läst en utländsk kurs ska det redovisas både på Socialstyrelsens kursintyg samt genom det utländska kursintyget. Din huvudansvarige handledare ska då skriva på Socialstyrelsens intyg samt ange vilket eller vilka delmål i målbeskrivningen som kursen avser. Till Socialstyrelsens kursintyg ska du bifoga en vidimerad kopia av det kursintyg eller diplom som du fick från den utländska kursen.

För lärandemetoden kurs krävs att ett delmål uppfyllts minst som del av delmål. Undantaget är de delmål som saknar annan lärandemetod än kurs, då ska delmålet vara uppfyllt i sin helhet.

INTYG över godkända lärandemoment i enlighet med målbeskrivningen avseende skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.

Fyll i avsedd specialitet, ämnet i rubrikform och en kort beskrivning av arbetet. Av intyget bör det även framgå på vilket sätt arbetet bidragit till delmålet krav på förmåga till vetenskapligt syn- och förhållningssätt. På intyget står det att arbetet ska beskrivas med max 20 ord. Observera att beskrivningen kan vara mer omfattande och det viktiga är att arbetets innehåll och utformning tydligt framgår av intyget. Om du har skrivit arbetet tillsammans med en annan kollega så bör även din egen arbetsinsats i arbetet förtydligas.

De krav som ställs enligt målbeskrivningen är att det ska vara ett skriftligt individuellt arbete utfört enligt vetenskapliga principer och att det ska leda till måluppfyllelse i form av ”förmåga till ett vetenskapligt syn- och förhållningssätt”. Socialstyrelsen har inte några specifika krav på ämnet för arbetet och ställer heller inga krav på omfattningen av arbetet. Det skriftliga individuella arbetet bör ha en grundläggande vetenskaplig form men utöver detta är det i första hand upp till handledare och verksamhetschef att avgöra vad som krävs för att uppnå aktuellt delmål. Arbeten skrivna innan ST kan redovisas förutsatt att verksamhetschef och handledare godkänner arbetet.

Det finns inget krav på att man ska skicka in det vetenskapliga arbetet eller delar av det tillsammans med ansökan. Däremot kan medicinskt sakkunnig alternativt extern bedömare vilja ta del av materialet och i dessa fall kommer du meddelas detta av den utredare som är ansvarig för ditt ärende. Det är inget som hindrar att du bifogar ett abstract eller en sammanfattning till ansökan.

Det är handledaren för det vetenskapliga arbetet som fyller i och skriver under Socialstyrelsens intyg om skriftligt individuellt arbete. Handledaren ska inneha specialistkompetens inom det område som arbetet avser samt ha genomgått handledarutbildning. Observera att föreskriften inte ställer krav på att handledaren för det vetenskapliga arbetet måste ha någon särskild vetenskaplig examen.

INTYG över godkända lärandemoment i enlighet med målbeskrivningen avseende kvalitets- och utvecklingsarbete.

Fyll i avsedd specialitet, ämnet i rubrikform och en kort beskrivning av arbetet.

Kvalitets- och utvecklingsarbete under handledning ingår som en lärandemetod under specialiseringstjänstgöringen för uppfyllande av delmålet ”att ha kunskap om och kompetens i evidensbaserat förbättrings- och kvalitetsarbete” och det är handledarens ansvar att intyga att målet uppnås. Handledaren ska inneha specialistkompetens inom det område som arbetet avser samt ha genomgått handledarutbildning. Det är handledaren för kvalitets- och utvecklingsarbetet som fyller i och skriver under Socialstyrelsens intyg om kvalitets- och utvecklingsarbete.

Ansvariga personer enligt föreskriften

Vårdgivaren ska ge direktiv och se till att det finns dokumenterade rutiner så att specialiseringstjänstgöringen kan genomföras och regelbundet utvärderas för att säkerställa en hög och jämn kvalitet i specialistutbildningen.

Studierektorn utses av vårdgivaren och utgör en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare. Denne bör delta i upprättandet av utbildningsprogram, utarbeta introduktionsprogram och se till att handledarna har för området relevant kompetens.

Verksamhetschefen ansvarar för att

- en handledare utses för ST-läkaren,
- ett individuellt utbildningsprogram i enlighet med målbeskrivningens krav upprättas och fastställs i samråd med handledaren ST-läkaren,
- teoretiska utbildningsmoment och kurser i enlighet med målbeskrivningens krav planeras in i utbildningsprogrammet,
- utbildningsprogrammet revideras regelbundet och därutöver vid behov i samråd med handledaren och ST-läkaren,
- en fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling görs regelbundet utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet under hela specialiseringstjänstgöringen.

Handledaren ska ha specialistkompetens i avsedd specialitet och ska ha genomgått handledarutbildning. Handledaren ska kontinuerligt och i dialogform stödja och vägleda samt bedöma ST-läkaren avseende dennes professionella utveckling med målbeskrivningen som utgångspunkt. Detta ska som huvudregel göras internt på verksamheten.

Vid enhet där verksamhet inom den avsedda specialiteten bedrivs ska verksamhetschefen, eller den läkare med avsedd specialistkompetens till vilken verksamhetschefen har gett uppdraget, och handledaren ansvara för att det angivna utbildningsmålet uppnås.

Frågor

Har du frågor gällande din ansökan kan du ringa 075-247 30 00 under utredarnas telefontid som är tisdagar och torsdagar kl. 9–11. Du kan även kontakta Socialstyrelsens upplysningstjänst. De kan svara på de flesta av dina frågor om ansökningsprocessen. Upplysningstjänst har telefontid måndagar klockan 13.00–15.00 och tisdag–fredag klockan 9–11.

På Socialstyrelsens webbplats under frågor och svar finns ytterligare information om specialiseringstjänstgöringen.

Kontrollera att du har en uppdaterad version av lathunden.
Materialet finns på Socialstyrelsens webbplats. Denna version uppdaterades 2016-02-29.